

Meddelande om en ny kulturagenda

Kulturdepartementet

2007-06-18

Dokumentbeteckning

KOM (2007) 242

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén: Meddelande om en europeisk agenda för en kultur i en alltmer globaliserad värld

Sammanfattning

Kommissionens meddelande innehåller en ny kulturagenda för Europa, och är ett slags politisk programförklaring för de närmaste åren.

Syftet med meddelandet är att visa hur kultursektorn kan mobiliseras och utvecklas till att bidra till att uppnå EU:s strategiska mål välbefinnande, solidaritet och säkerhet, samt att befästa en starkare närvaro på den internationella arenan.

Agendan föreslås vara gemensam för kommissionen och medlemsstaterna, Europaparlamentet och för det civila samhället.

Förutom ett nytt sätt att se på kultursamarbetet i Europa föreslår man också en rad mer eller mindre konkreta insatser på olika politikområden, dock framförs inga lagstiftningsförslag i meddelandet.

Meddelandet innebär en ambitionshöjning från kommissionens sida på ett område där dess kompetens är begränsad

Bland de konkreta förslagen föreslår kommissionen att den öppna samordningsmetoden införs på kulturområdet, samt att en särskild utvecklingsfond inrättas med EU-medel för att finansiera kulturinsatser i unionens biståndsverksamhet.

Sverige värnar fortsatt principen att kulturpolitiken först och främst är en nationell angelägenhet, och menar att försiktighet bör iakttas kring förslag som utökar EU-arbetet på kulturområdet.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Meddelandet ses som en respons på det kommissionen upplever som ett ökat behov av en gemensam agenda för det europeiska kultursamarbetet. Kommissionen menar att man måste hitta nya sätt att överbrygga klyftan mellan medborgare och beslutsfattare på europeisk nivå, som framträtt i diskussionerna kring EU: s framtida utveckling. I det sammanhanget menar man att kulturen och den kulturella samhörigheten i Europa kan spela en roll för att stimulera medborgarnas förtroende för EU och dess framtid.

Samtidigt anser kommissionen att kulturens roll för andra politikområden bör lyftas fram ytterligare. En studie som presenterades under 2006 visar t.ex. att kultursektorn och de branscher som bygger på kulturellt innehåll omsätter ca 650 miljarder euro, svarar för 2,1 % av EU: s BNP och har haft en tillväxt och sysselsättningsökning högre än ekonomin i övrigt¹.

Syftet med meddelandet är att visa hur kultursektorn kan mobiliseras och utvecklas till att bidra till att uppnå EU:s strategiska mål välbefinnande, solidaritet och säkerhet, samt att befästa en starkare närvaro på den internationella arenan. Agendan föreslås vara gemensam för kommissionen och medlemsstaterna, Europaparlamentet och för det civila samhället. Kommissionen vill också inrätta nya partnerskap och metoder för samarbete mellan dessa parter.

I meddelandet föreslås tre huvudområden för insatser:

1. Att främja kulturell mångfald och interkulturell dialog.

- Att främja rörligheten för konstnärer och yrkesverksamma inom kultur.
- Att förbättra den europeiska samordningen på områden som påverkar rörlighet för kulturskapare.
- Att främja och stärka interkulturella färdigheter och interkulturell dialog.

¹ *The Economy of Culture in Europe*, KEA European Affairs, Turku School of Economics, MKW Wirtschaftsforschung, oktober 2006, http://ec.europa.eu/culture/eac/sources_info/studies/economy_en.html

2. Att främja kulturen som en drivkraft för kreativitet inom ramen för Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning.

- Att främja kreativitet i utbildningen genom att engagera kultursektorn i livslångt lärande och genom att främja kultur och konst i utbildningen.
- Att bygga upp kultursektorns kapacitet på områden som företagande/entreprenörskap och utveckling av nya finansieringskällor.
- Att utveckla kreativa partnerskap mellan kultursektorn och andra sektorer (IT, forskning, turism, arbetsmarknadens parter osv.) för att främja tillväxt och sysselsättning och att utveckla regioner och städer.

3. Att främja kulturen som ett väsentligt inslag i unionens internationella förbindelser.

En systematisk integration av kulturdimensionen och kulturens olika aspekter i alla åtgärder, projekt och program inom yttre förbindelser och bistånd, som ett sätt att höja kvaliteten i de diplomatiska insatserna och hållbarheten i EU:s biståndsverksamhet.

- Att vidareutveckla den politiska dialogen inom kultur med alla länder och regioner och främja kulturutbyten mellan EU och länder och regioner utanför EU.
- Att främja tillträde till både europeiska och andra marknader för kulturprodukter och kulturtjänster från utvecklingsländer via riktade insatser, samt handelsrelaterade biståndsåtgärder.

För att uppnå dessa mål föreslår kommissionen:

- Införandet av den s.k. öppna samordningsmetoden på kulturområdet, med regelbundna uppföljningar av genomfört arbete, understött av en högnivågrupp av medlemsstaternas representanter.
- Införandet av en strukturerad och regelbunden dialog mellan EU:s institutioner och det civila samhället, t.ex. kulturinstitut, icke-statliga organisationer, europeiska nätverk, stiftelser, arbetsmarknadens parter osv., samt en kartläggning av denna sektor.
- Att kommissionen mobiliserar sig internt vad gäller de olika målområdena, och tar en mer aktiv roll i dialogen med alla aktörer. Man avser också förbättra den interna samordningen i syfte att ta bättre hänsyn till kulturen i alla gemenskapens insatser.
- Inrättandet av en särskild utvecklingsfond med EU-medel, som skall finansiera kulturinsatser i unionens biståndsverksamhet.
- Ett stärkt stöd för "evidensbaserat beslutsfattande", d.v.s. man vill genomföra studier och jämförelser av olika politiska insatser på

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Någon påverkan på svenska regler kan inte förutses i detta läge. Syftet med insatserna som föreslås är att komplettera nationella insatser.

1.3 Budgetära konsekvenser

Meddelandets förslag har inga konsekvenser för statsbudgeten. Det enda konkreta förslaget avseende gemenskapens medel som förs fram är inrättandet av en kulturfond för att främja kulturproduktion i partnerländerna för gemenskapens utvecklingssamarbete. Denna budget föreslås finansieras med medel från den tionde europeiska utvecklingsfonden, och kommissionen föreslår att medlemsstaterna skall bidra med medel. Sådana bidrag är dock frivilliga från medlemsstaternas sida. Eventuella framtida svenska bidrag finansieras genom omprioriteringar inom ram. Detta och alla andra konkreta förslag som läggs inom ramen för agendan måste när de läggs prövas vart och ett utifrån sina konsekvenser för stats- och EU-budgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige värnar fortsatt principen att kulturpolitiken först och främst är en nationell angelägenhet, och menar att försiktighet bör iaktas kring förslag som utökar EU-arbetet på kulturområdet.

I strävan att stärka kulturens ställning är det , liksom det lyfts fram i meddelandet, intressant att närma sig andra politikområden, t.ex. i form av främjandet av interkulturell dialog, kulturen som drivkraft för tillväxt och sysselsättning och kulturen som inslag i EU:s externa förbindelser.

Detaljerna i meddelandet bör dock analyseras och tydliggöras ytterligare, och de konkreta förslag som därefter läggs inom ramen för agendan bör värderas vart och ett efter sina förutsättningar, och prövas i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Detta gäller också införandet av den öppna samordningsmetoden på kulturområdet. SE menar att formerna för detta måste diskuteras ytterligare.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Meddelandet har inte behandlats formellt ännu, men ett flertal medlemsstater har uttryckt sig positiva till kommissionens initiativ. Ingen medlemsstat har uttryckt motstånd mot meddelandet. Dock har vissa medlemsstater uttryckt försiktighet liknande Sveriges vad avser införandet av den öppna samordningsmetoden.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är inte känd i nuläget.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remissbehandlats. Meddelandet har föregåtts av en konsultation på Internet och en hearing med civilsamhällets företrädare i Bryssel i december 2006.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet är en ensidig kommunikation från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, regionkommittén och ekonomiska och sociala kommittén och kommer i sig inte att bli föremål för förhandling, även om rådet och andra berörda aktörer ”uppmannas att reagera” på meddelandets innehåll. Meddelandet kommer att presenteras och diskuteras på rådsarbetsgruppsnivå, och en diskussion är planerad vid ministerrådsmötet i november 2007.

De olika förslag som framförs i meddelandet kan väntas få konkret efterföljd i form av förslag på de olika berörda områdena.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet innehåller inga konkreta förslag med rättslig grund. Artikel 151 är rättslig grund för gemenskapens insatser på kulturområdet. Annan rättslig grund kan komma att åberopas för andra insatser inom ramen för meddelandet.

3.3 Fackuttryck/termer

Kultur

”Kultur” anses allmänt vara ett svårdefinierat begrepp. Enligt den definition som används i meddelandet kan det röra sig om konst och omfatta olika slag konstverk samt kulturprodukter och tjänster inom kultur. ”Kultur” har även en antropologisk betydelse. Det är grunden för en symbolvärld av betydelser, trosuppfattningar, värderingar och traditioner som uttrycks i språk, konst, religioner och myter. I den meningen spelar kultur en grundläggande roll i mänsklig utveckling och i den komplicerade väv som bildas av identiteter och vanor hos både individer och samhällen.